

DISSERTATIO II.

DE PRIMITIIS, ET OBLATIONIBUS.

CAPUT I.

Quid sint primitiæ: quo iure debita olim in lege natura, & scripta fuerint; & quo iure in lege gratiæ debeantur: & an nunc sint contraria consuetudine abrogata.

Multiplex est primitiarum significatio. Prima est quæ temporis quadam initia prodit: qua de causa Apostoli dicuntur primitiæ spiritus ad Rom. viii. ver. 23. *Nos ipsi primitiæ spiritus habentes: quia ipsi primi fuerunt sancti Spiritus gratia repleti; dignitate Christi partes suscepimus.* Secundo primitiæ quamdam præsert, & peculiarem bonitatem; qua in acceptatione res selectæ, & optimæ in fructus terræ præstantiores, & selectiores, quamvis non sint primi, nuncupantur primitiæ. De primitiis in hoc sensu acceptis nullus nobis in hac dissertatione sermo erit. Primitiæ, de quibus in præsentia, sunt primi fructus agorum, & arborum, qui Deo offeruntur. De his primitiis loquitur D. Thomas 2. 2. *quæst. lxxxvii.* in quatuor articulis tributa: quarum tres primi sunt de oblationibus; quartus de primitiis; & cum D. Thoma communiter Theologi, & Canonice loquuntur.

II. Primitiæ a decimis distinguuntur, quod decima immediate in ministrum Ecclesiæ habitationem, & pauperum subsidium arguuntur; primitiæ vero in gratitudinis argumentum Deo pro acceptis beneficiis per se offeruntur, quamvis postea in ministrorum usum convertantur. Insuper decima, ut vox ipsa præfert, designat fructuum partem ex parte; primitiæ vero non aliquam partem, sed aliquid de primis fructibus quo terra gignit significant.

III. Omnes fere gentes, naturali perfusæ lumine, Deo frugum aliquid offerre in more habuerunt. Caini, & Abelis oblationes ex communi opinione & testimonio Scripturæ cap. iv. *Genes.* fuerunt primitiæ de primogenitis gregis, & optimis terræ fructibus. Athenienses iuvenes crinium primitiæ, cum ex ephelis excellentissimæ, inquit Alexander ab Alexandro *Lib. V. dier. Gen.*

Apollini consecrabant. Romani, teste Plinio *Lib. XVIII. cap. 11.* nihil de terræ fructibus gullabant, priusquam novarum frugum Sacerdotibus primitias obtulissent. Tamen ante legem scriptam præceptum nullum fuit naturale divinum, quod primos terræ fructus Deo offerendos prescriberet. Est quidem, inquit D. Thomas, iuri naturali consentaneum, ut Deo, tamquam supremo Creatori, aliquid ex productis fructibus offeratur; at quod ejusmodi oblatio sit de primis terræ fructibus, aut quod in tanta quantitate, vel talibus personis detur, fuit in lege scripta iure divino, & in lege gratiæ iure ecclesiastico definitum. Ita docet Angelicus citata questione lxxxvii. artic. 4. *Pertinet autem ad ius naturale ut homo ex rebus sibi datis a Deo aliquid exhibeat ad eius honorem; sed quod talibus personis exhibeatur, aut de primis fructibus, aut in tali quantitate, hoc quidem fuit in veteri lege iure divino determinatum; in nova autem lege definitur per determinationem Ecclesiæ, ex qua homines obligantur, ut primitias solvant secundum consuetudinem patriæ, & indigentiam ministrorum Ecclesiæ.* Dum Angelicus asserit, ad ius naturale pertinere quod homo aliquid Deo offerat de terræ fructibus, non intendit innuere aliquid præceptum iuris naturalis, quod hanc hæreticam oblationem inbeat; sed eo illa veteri præstant, ut expriment, summopere raræ consentaneum esse, atque eidem insitum, ut Deus non modo mente, corde, lingua, & ceteris animæ facultatibus, corporaliæ membris, verum externis etiam rebus colatur.

IV. In lege veteri fuisse præceptum a Deo impositum filiis Israël de primitiarum oblatione aperta sunt Scripturæ testimonia. *Exod. xxii. vers. 29. Decimas tuas, & primitias tuas non tardabis reddere.* Et cap. xxiii. vers. 19. *Primitias frugum terræ tuæ deseres in domum Domini Dei tui.* Et Num. xviii. vers. 8. *Locutus est Dominus ad Aaron: Ecce dedi tibi custodiam primitiarum mearum.* Et vers. 11. *Primitias autem quasnaverint, & obtulerint, filii Israël, tibi dedi, & filius tuus, ac filiius tuus iure perpetuo: qui mundus est in domo tua, & reseretur eis. Omnem medullam olei, & vini, ac frumen-*

ti, quicquid offerant primitiarum Domino, dedi tibi. Et Deuter. xii. vers. 6. *Et offeretis in loco holocausti, & victimas vestras, decimas, & primitias manuum vestrarum.*

V. Barbosa *Lib. III. de iure Ecclæs. univers. cap. xv.* in eam propendit sententiam quæ adruit, primitias consilio tantum, non præcepto, Deum hominibus præscripsisse. Quod evincere contendit illo textu *Exod. xxv. vers. 1. Loquere filiis Israël, ut tollant mihi primitias; ab homine, qui offeret utroque, accipietis eas.* At in hoc textu Deum loqui de tributis, seu elemosinis, quas populus ultroneus in fabricam Tabernaculi consecrabit, evincunt verba quæ in vers. 3. proxime sequenti habentur. *Hæc autem sunt quæ accipere debetis: aurum, & argentum, & as, hyacinthum, & purpuram, coccumque bis tinctum, & pilos caprarum.* Ex quibus verbis colligitur, sermonem hoc in capite minime esse de primitiis terræ quas Deus in gratiarum actionem, & in sui supremi domini significationem sibi offerri expresso præcepto iussit. Nec solum de omnibus terræ fructibus, sed etiam de fructibus arborum populus Israëliticus primitias Deo offerre adhibitæ erat. Quantitas primitiarum non fuit in lege veteri definita usque ad Ezechielum Prophetam, qui propter avaritiam Sacerdotum quantitatem primitiarum determinavit cap. xlv. his verbis. *Hæc sunt primitiæ quas tolletis, sextam partem ephi de coro frumenti, & sextam partem ephi de coro hordei: mensura quoque olei, batus olei decima pars cori est, & decem bati corum factum, quia decem bati implent corum: & ardetum unum de grege ducentorum, quæ nutritur Israël.* Animadvertit D. Thomas loco citato in responsione ad tertium, quod in lege non fuit determinata quantitas oblationis, consentaneum est ut quantitas earundem arbitrio relinquatur offerentis. At quia avara Sacerdotum cupiditas præter modum populi sanguinem emungebat, idcirco ad eorum coercentiam avaritiam Ezechiel primitiarum quotam determinavit. Quadruplex erat primitiarum genus in veteri lege. Primum offerabantur primitiæ spicarum ad hæc virentium secundo de azymorum, iuxta illud *Leviticus 11. vers. 14. Si autem obtuleris manus primarum (non primarium, ut scribit Leander emendator Suarez, & Cornelli, qui scripserant primitiarum) frugum tuarum Domino de speciebus adhuc virentibus, terebis ligni, & confringes in morem faris, & sic offeres primitias tuas Domino.*

Deinde offerabantur primitiæ panis ex novo tritico in Pentecoste, ut habetur *Lev. xxiii. vers. 15. Numerabitis ergo ab altero die Sabbati, in quo obtulistis manipulum primitiarum, septem hebdomadas plenas. . . ex omnibus habitaculis vestris, panes primitiarum duos de duabus decimis simile fermentatis, quos coquetis in primitiis Domini.* Tum de panibus, quos singulis hebdomadibus consecrabant, Deo primitias offerabant Hebræi, ut colligitur ex *Lib. Num. c. xv. vers. 20. Sicut de areis primitias separatis, ita & de pulmentis id est de primitiis primitiarum, id est de panibus.* Quarto tandem offerbant primitias in festa Tabernaculorum ex omnibus fructibus. *Exod. xxiii. vers. 16. Et solemnitate messis primitiarum operis tui, quæcumque seminaveris in agro: solemnitate quoque in fine anni, quando congregaveris omnes fruges tuas de agro. Abundantes primitias Deo offerant Hebræi; non solum ob illam rationem universalem, omnibusque communem, ut scilicet Deum primum causæ mellis, & fructuum terræ autorem confiterentur, sed etiam ut continenter liberationis ab Ægyptiaca servitute, & acquisitionis terræ promissæ memoriam recolerent, atque Deo pro tot tantique beneficiis aliquid grati animi argumentum exhiberent.* Hæc omnia indicantur *Deut. xxvi. Cumque intraveris terram quam Dominus Deus tui tibi daturus est possidendam, & obtinveris eam, atque habitaveris in ea: tolles de cunctis fructibus tuis primitias, & poples eas in cartallo, pergeque ad locum quem Dominus Deus tuus elegerit, ut ibi introcerit novam esse: accedeque ad Sacerdotem qui fuerit in diebus illis, & diceas ad eum: Profiteor tibi coram Domino Deo tuo, quod ingressus sum in terram pro qua iuravit patribus nostris ut daret eam nobis. Suspiciensque Sacerdos cartallum de manu tua, ponet ante altare Domini Dei tui. . . & eduxit nos de Ægypto in manu forti, & in brachio extenso, in ingenti pavore, in signis atque portentis; & introduxit ad locum istum, & tradidit nobis terram lacte, & melle manantem. Et idcirco nunc offero primitias frugum terræ, quam Dominus dedit mihi. Et dimittes eas in conspectu Domini Dei tui, & adorato Domino Deo tuo &c.*

VI. In lege gratiæ primitiæ non sunt iure divino, sed tantum ecclesiastico debita. D. Thomas non negat (ut falso et imponit Leander *tract. vi. disp. ix. quæst. ix.*) primitias esse vi præcepti ecclesiastici in lege nova solvendas. Quæi expresse adducit canonem

nem *Ex parte* de decimis *vii. quæst. vii. ad evincendum*, eas in novo federe esse præscriptas. Deinde concludit, in lege veteri iure divino, & in lege gratiæ Ecclesiæ auctoritate primitias esse a fidelibus pendendas; ut ex eius verbis hoc capite *num. 3. relatis* constat. Fallitur quoque Bonacina, dum *asserit disp. ult. de præcept. Ecclæs. punct. ultim. num. 2.* nullum ius afferri posse in lege gratiæ, quo obligentur fideles ad primitias solvendas. Nam obligentur tum Theologi, tum Canonici communitur institutum fuisse in Ecclesiâ hoc præceptum. Communis quoque est sententia, ipsa experientia manifesta confirmata, ubique fere oboleto, & abrogatum esse eiusmodi præceptum. Et hac ratione verum est fideles nunc non obligari ad primitias solvendas. Idcirco a longiore huius rei discussione abstinere. Id dumtaxat adicio, fideles, qui frugum suarum primitias Deo offerre negligunt, ingratiitudinis notam non evadere. Præceptum positivum contraria consuetudine abrogatum est; ad deletus non est naturalis ille instinctus, qui intima voce prædicat debitum illud altissimum pendendi congruum tributum Deo supremo rerum omnium largitori. Quare & nunc pii fideles, maxime pauperes (quorum est regnum Dei) frugum, tractantque omnium primitias Deo offerunt.

CAPUT II.

De oblationibus. Quid sint oblationes: num iure sui impostæ: a quibus solvenda: & quibus debeantur.

I. Oblatio in sua generali acceptione est, cuiusque rei spontanea largitio, quæ homini facta donatio dicitur, Deo dicata *oblatio* nuncupatur: quia Deo nihil datur, aliud de suo offerre illi possumus. Hæc oblatio ad Deum relata comprehendit sacrificium, decimas, primitias, easque res omnes quas fideles sponte in divinum cultum conferunt. Si res oblate in Dei cultum, & honorum conferuntur, sacrificium appellatur. Si vero quod offerunt in divinum cultum, in ministrorum cedit sustentationem, decime, & primitiæ appellantur. Si res denique offerunt, non v. alicuius præcepti, vel legis, sed libere, licet in sustentationem ministrorum cedat, absolute oblatio dicitur. Sic docet Angelicus Doctor 2. 2. quæst. lxxvi. art. 1. *Nomen oblationis commune est ad omnes res que in cultum Dei exhibentur, ita quod si aliquod exhibetur in cultum divinum, quasi in aliquod*

sacrum, quod inde fieri debeat, consumendum, & oblatio est, & sacrificium... Si vero sic exhibeatur, ut integrum maneat divino cultui deputandum, vel in usu ministrorum expendendum, erit oblatio, & non sacrificium. Porro oblatio, de qua in præsent, distinguitur & a sacrificio, quod consumitur in divinum cultum; & a decimis, ac primitiis, quæ in singulos annos vi præcepti debentur. Hæc autem spontanea est, & libera, atque utilitas, quæ in dies fieri potest. Quapropter describi solet, quod sit *donatio bonorum, quæ fideles religionis intuitu ad alios, aut in alio Ecclesiæ loco, aut extra Ecclesiâ ad imaginem miraculosam sponte offerunt, ut vel Ecclesiâ, vel ministrorum usui inserviant*. Res quæ in Missa offeruntur, primario nomen oblationis retinent. Quare etiam vulgo appellatur *offerta*. Secundario oblationis nomen habent res quæ extra Ecclesiâ, vel in Ecclesiâ offeruntur pro purificatione mulierum, pro desponsationibus, alicuique Pastoris functionibus, vel ad aliquam imaginem &c. Solet distingui triplex alia oblationum species. Prima est donatio rei facta Deo, vel Ecclesiæ inter vivos. Secunda est donatio causa mortis; & solet *mortarium* appellari. Tertia est usualis earum rerum quas, ut diximus, fideles ad altare, vel ad manum Sacerdotis communitur offerre solent.

II. In lege veteri præceptum extabat istarum oblationum, ut colligitur ex Lib. Exod. cap. xxiii. *Non apparebis in conspectu meo vacuus*. Id ipsum præcipitur Num. vii. xi. *Dixitque Dominus ad Moysen: Singuli duces per singulos dies offerant munera in dedicationem altaris*. Neque de hoc difficultas est inter Auctores. Potius in questionem verritur, num in lege gratiæ datur aliquod tale præceptum ecclesiasticum. Sed communissima sententia est, nullum de oblationibus, in ultimo sensu a nobis explicati, dari in lege nova præceptum. Ita docet D. Thomas loco citato. *Huiusmodi ergo oblationes de sui ratione habent quod voluntarie offerantur, secundum illud Exod. xxv. Ab homine qui offert utroque, accipietis eas*. Præterea nullum in sacris canonibus reperitur mandatum quod cogat fideles ad oblationes exhibendas.

III. Obicij solent varii irris textus: ut can. *Omnis Christianus*, dist. 1. de cons. lxx. *Omnis Christianus procuret ad Ministrorum solennia aliqua Deo offerre, & dicere ad memoriam quod Deus Moysi dicit: Non apparebis in conspectu meo vacuus*. Etenim in colle-

collectis *SS. PP. liquido appareat quod omnes Christiani offerre aliquid Deo ex usu SS. PP. debent*. Can. *Statutum* 55. *caus. xvi. can. Quia Sacerdotes*, *caus. 8. quæst. 1. Responsæ* quæ canones intelligendos esse in hypothesi quod ministri Ecclesiæ unde viverent, non haberent; vel facta positione quod fideles longæ consuetudine se ad habes oblationes obligaverunt.

IV. Tametsi oblationes sint libera, animadvertit nihilominus D. Thomas citata *quæst. lxxxv. artic. 1. eas multiplicitate ratione fieri debitas posse*. *Primo*, inquit, *ex præcedenti conventionione; sicut cum alicui conceditur aliquis fundus Ecclesiæ, ut certis temporibus certas oblationes faciat; quod tamen habet rationem census. Secundo propter præcedentem deputationem, sive promissionem; sicut cum aliquis offerit donationem inter vivos, vel cum reliquis in testamento Ecclesiæ aliquam rem mobilem, vel immobilem in posterum solvendam. Tertio modo propter Ecclesiæ necessitatem; puta, si ministri Ecclesiæ non haberent unde sustentarentur. Quarto propter consuetudinem; tenentur enim fideles in aliquibus sollemnitatibus ad aliquas oblationes consuetas. Tamen in his duobus ultimis casibus remanet oblatio quodammodo voluntaria, scilicet quantum ad quantitatem, vel speciem rei oblata.*

V. Ex hac D. Thomæ doctrina evidenter apparet responsio data ad laudatos canones. Quod spectat ad tertiam rationem, quam promittit Angelicus, iam sæpius dictum est, ex eodem Angelico alimenta ministris Ecclesiæ iure naturali & divino deberi; quam ob causam decime potissimum, & primitiæ deputate sunt in ministrorum sustentationem. Si vero ministri Ecclesiæ habes decimas, suosque ecclesiasticos proventus, a fidelium liberalitate proficentes, in usus profanos digredierent; vel si superioribus aliis personis iniuste applicarentur, vel ad arbitrium dilapidarentur: tunc fideles obnoxii minime forent aliarum decimarum, sive oblationum oneri. Si ministri Ecclesiæ tunc congrua sustentatione defraudarentur, non ex fidelium culpa, sed ex iniuria bonorum ecclesiasticorum distributione id ortum duceret. Immo in similibus eventibus fideles non deberent solvere decimas aliis personis, a ministris Ecclesiæ applicatas; sed omnes redditus retinere, ut quod quidem sentio, possent, præter id quod legit foret ad honestam necessariamque ministrorum, seu Pastorum suorum sustentationem. Quod tamen ut præstari licite posset,

deberet esse evidens, publica, & manifesta privata auctoritate in dubia causa, immo nec in certa & manifesta, quando necessitas vitæ sustentandæ non urget, quidquam in rebus a superiore statutis agere, minnere, vel addere potest.

VI. Circa quartam rationem, qua Angelicus asserit, consuetudine quandoque, nempe in magnis sollemnitatibus, oblationes a fidelibus deberi, gravem controversiam suscitavit Theologi non pauci, & Canonistæ. Nam Barbola *Lib. III. de iure Ecclæs. cap. xxxii. numer. 11. Azorius Lib. VII. cap. vii. quæst. xi. Holtiensis, Covarvivas, Gutierrez, alique Canonistæ* pręsupnant, obtinere consuetudinem obligantem fideles ad oblationes. Sed communior, & vera sententia oppositum defendit. Nam licet communitur fideles in magnis sollemnitatibus, & alicubi singulis dominicis, aut bis in mensis, solent Sacerdoti, seu Pastori inter Ministrum sollemniter aliquid offerre; tamen fundamentum nullum adit asserendi, consuetudinem hanc inveciam a fidelibus fuisse cum animo se obligandi. Immo contrarium manifeste colligitur tum ex ipsius obligationis natura, quæ spontanea esse debet; tum ex ipso intuitu fidelium sensu. Nemo siquidem religioni sibi verit, dum eiusmodi oblationes, etiam in magnis sollemnitatibus, omittit. Neque Parochi, aut Episcopi cogere fideles solent ad eiusmodi oblationes. Ergo illius legitime, liberæ eas esse, nullaque sine lege, sive consuetudine debitas.

VII. Quod si alicubi consuetudinem, tempore longo firmatam, & animo se se obligandi introduxissent populi; dubio procul observanda foret, ob rationes cuius obvias, quod nimirum consuetudo legitime introducta, non per modum legis spontaneæ devotionis, sed per modum legis obligantis servari debet, non secus ac lex quilibet: quo in sensu loquitur D. Thomas in laudata auctoritate. Quamquam vero consuetudo iustæ ad culpam non obligaret; monendi tamen fideles essent ne a tam pio, & laudabili iure deficerent; sed suadendi ut in eodem perseverarent.

VIII. Oblationes quæ a fidelibus sunt, soli Parochio debentur, sive in Ecclesiâ, sive extra Ecclesiâ offerantur. Et ratio iam sæpius indicata est, quod nempe solus Parochus sit suis, parochianis licentiam ministrare, & eorumque cadavera sepelire. Hinc oblationes factæ in Ecclesiâ cathedrali debentur

tor Archiepiscopus, seu Parochus, non Episcopus; nisi Episcopus simul Parochus foret. Deinde etiam oblationes factæ facie imaginibus, in facellis extantibus, pertinent ad Parochum illius parochiæ, in qua imagines, vel facella, reperitur sita. Item, si imago per quam Deus patrare miracula dignaretur, depicta foret in pariete alicuius domus, oblationes factæ ad Parochum pertinerent. Excipe casum in quo offerentes velent domino talis domus expresse suas oblationes conferre; puta ad sublevandam illius egellatam. Nec audiendum est Trullench, qui *Lib. III. Decal. cap. 111. dub. 3. num. 3. negat*, posse concedere Episcopum ut domino domus fiant eiusmodi oblationes. Hoc enim abomus ullo fundamento asseritur. Immo Episcopum impedire minime potest, quin fideles pauperibus illius domus elemosinas largiantur; quando alia momenta non obstant. Quid enim frequentius in Scriptura inculcatur quam pauperum levamen? Si itaque fideles velent expresse suas oblationes pauperatis titulo domino parietis cui imago miraculosa inhaeret, largiri, non video cur Episcopus id prohibere possit. Mos potius obritur applicandi eiusmodi oblationes, quando abundantes sunt, ad extruendam Ecclesiam, in qua imago collocanda sit. Passim enim similes imagines, que in muris sunt depictæ, cum contingit Deum in illis, seu per illas manifestare omnipotentiam suam miraculorum patratiōne, in Ecclesiis transferri solent. Semper tamen iubiliter quod diximus, nimirum omnes oblationes factas, sive intra, sive extra Ecclesiam, iure communi deberi Parochi in cuius Parochia factæ sunt; etiam si fierent in aliqua capella, in qua distincta beneficia erecta forent: quia licet Capellanus ius habeat ad proventus sui beneficii; nullum tamen ius habet in oblationes que a fidelibus sunt etiam in præfata capella. Si tamen fideles oblationes suas in ornatu capellæ, vel imaginis convertere velent; Parochus obitare nequiret, nec exigere quicquam posset. Quæ hæcenus diximus, secundum ius commune vera sunt. Ceterum hodie consuetudo fere universalis obtinet oblationes factas extra altare esse illius capellæ, aut facelli in quibus sunt sacra imagines, & sunt oblationes, que communiter cedant in ornatum, & conservationem imaginum & facellorum: quoniam sic volunt fideles qui munera offerunt.

IX. Oblationes factas in Ecclesiis Regularium, Parochis deberi, defendit Trullench

Lib. III. Decal. cap. 111. dub. 13. num. 9. quia ius commune, inquit ille, sic decernit: & allegat translationem factam super oblationibus eiusmodi inter Archiepiscopum Valentinum & Regulares eiusdem civitatis. Addit tamen, nisi Regulares Pontificum privilegiis sint exempti; & nisi Regulares habeant titulum legitimæ prædicationis. Contrariam sententiam propagant Canonistæ, & Theologi communiter: quoniam expresse definitum est, oblationes factas in Ecclesiis Regularium ad ipsos Regulares pertinere in *capit. 1. de statu Monach. ubi hæc præscribitur Archiepiscopo Neapolitano. Alicui Monasterio tu, nec Presbyteri tui præter diligentem disciplinam aliquid molestiæ inferatis: aut si quid illis pro diversorum devotione accesserit, eodis vendicare asseritis: cum Monachis his serventibus debeat proficere quicquid a fidelibus taliter offerri contigerit. Eadem habentur in cap. Nimis iniqua de excellibus Prælatorum. Quidquid etiam eis, dum celebrant Missarum solemniam, intra domorum suarum ambitum, pia fidelium devotione donatur, ab ipsis extorquere oblationis nomine contendentes. Item Bonifacius IX. Fratris Prædicatoribus concessit privilegium, quo confirmavit facultatem recipiendi oblationes factas in eorum Ecclesiis; & sub excommunicatione ipso facto incurrenda Parochis prohibuit ne ullo pacto eas oblationes impredient, vel præfatos Religiosos molestia adherent. Hoc ipsum declaratvsa sacra Congregatio Concilii in *Capens. in Lem. & Sarsan. Oblationum 8. Februarii 1737. teste Barch. de offic. & potest. Paroch. capit. xxiv. num. 20. & in Summ. apostolic. decisio. Collectan. 530. numer. 2.**

X. D. Thomas conceptis verbis hæc sententiam docet. 2. 2. quæst. lxxvii. artic. 2. ad 2. *Moachi, sive alii Religiosi possunt oblationes recipere tripliciter. Uno modo sicut pauperes per dispensationem Sacerdotis, vel ordinationem Ecclesiæ. Alio modo, si sint ministri altaris: & tunc possunt accipere oblationes sponte oblatas. Tertio modo si parochiæ sint eorum: & tunc ex debito possunt accipere oblationes, tamquam Ecclesiæ Rectores.* Fundamenta autem Trullench istipis corrumunt. Quoniam verum est iure communi ad Parochum oblationes pertinere; nisi ipsum ius commune designet aliquos alios præter Parochum, qui valeant fidelium oblationes accipere. Porro Regulares vi iuris communis facultate potiuntur accipiendi in suis Ecclesiis a fidelibus oblationes: quam facultatem

tatem novis privilegiis Romani Pontifices Regularibus confirmarunt. Itaque tum iure communi, tum virtute privilegiorum Regulares possunt retinere oblationes que sunt fodalitatis, seu confraternitatis alicuius imaginis, & aliorumque Sanctorum existentibus in Ecclesiis Regularium ipsorum; nihilque ex illis Parochi debetur. Regulares enim suarum Ecclesiarum sunt veri Parochi, & Rectores. Quapropter ius veluti parochiale in suis habent Ecclesiis, quemadmodum Parochi in suis; tamen non eam habeant quam Parochi iurisdictionem supra fideles. Verum tamen est oblationes que sunt in capellis, & facellis Regularium, ut plurimum cedere in ornatum, & beneficium earundem capellarum; sic Regularibus ipsis una cum fidelibus in tam piis religionisque opus consentientibus. Laici nullum ius habent vel habere possunt recipiendi oblationes, quia ius illud spirituale est. Et habetur aperte in *cap. Percontans xvi. quæst. vii. & cap. 1. quæst. 1. Hæc consuetudinem, que contra sanctam Ecclesiam catholicam augeri videtur, omnino interdiximus, ut nullo unquam modo, ullo tempore, oblationes que intra sanctam Ecclesiam offeruntur, sub dominio laicorum detineantur; sed tantummodo Sacerdotibus dentur.* Neque consuetudo etiam longissimi temporis illis suffragari potest, eo quod non sint talis iuris capaces. Si Episcopos Missam celebret in Ecclesiis Regularium, oblationes, non Episcopo, nec Parochi, sed Regularibus debentur: quia licet in *Canon. de privi. Episcopis* permittatur facultas celebrandi in Ecclesiis Regularium, nil tamen de oblationibus immutatur: quapropter standum est iuri communi, iuxta illud: *Omissum remaneat in dispositione iuris communis.* Item, si oblationes fiant a feminis puerperis, filios suos Domino præsentantibus, candelarum, aliarumque rerum in Ecclesiis Regularium, ad hos, non ad Parochos, spectant.

XI. Non convenit inter Audores, a introduci valeat consuetudo ut aliquo die, v. g. in festo Purificationis B. Virginis Mariæ, Clerici tribuant laicis aliquod munus, ut cereos albo, aut rubeos, vel quid simile. Negat Sylvester verb. *Decim. numer. 7.* Guttierrez, & alii. Oppositum communiter sustinent Theologi, & Canonistæ. Distinguentium mihi videtur: nam, facta vere distinctione omnes simul conveniant, necesse est. Si sermo sit de consuetudine obli-

Conr. Theol. Tom. V.

gante Clericos, seu Ecclesiam, ut tributa laicis pendant Clerici de bonis Ecclesiæ; nemo vel Theologorum, vel Canoniarum id concellerit: quoniam hæc ratione Ecclesiæ facta iudicaretur: quod fieri nequit. Si postea sermo sit de pa consuetudine, seu more, vel usu, quo Clerici id faciunt ad faciendos pietatis, & devotionis affectus in fidelium animis, & ut grati animi, seu affectus argumentum exhibeant, nullus, ut ego quidem arbitror, talem improbaretur consuetudinem. Hoc liquidum pacto, nullo modo Ecclesiæ laicis iudicatur; sed tamquam mater pia, & liberalis filios suos his munulculis excitat ad ea que christiana lex præcipit, peraranda. Et repta mos iste in universa Italia obtinet; & quantum scire mihi licuit, etiam in aliis Catholicorum regionibus.

XII. Dictum est supra, ab omnibus fidelibus Ecclesiam oblationes recipere. Nunc illi indicandi sunt quomodo oblationes Ecclesiæ respuat. Primo Ecclesiæ respuat oblationes omnium infidelium, hæreticorum, Iudæorum atque etiam fidelium qui sunt excommunicati vitandis; ut declaratum est in *can. xxxvii. Concilii Laodicensis.* Secundo respuat oblationem fratrum dissidentium, quantum dissidium eorum notum est. *Capit. Oblat. distin. ec.* Tandem nec a meretricibus, nec ab usurariis, nec a pauperum oppressoribus oblationes suscipit Ecclesiæ; ut cum *Div. Thomas 2. 2. quæst. lxxvi. artic. 3.* dicitur Theologi, & Canonistæ. Hoc tamen intelligendum est de peccatoribus publicis, & manifestis. Sermo quoque est de oblationibus liberis, que ad altare sunt; focus de oblationibus necessariis, puta de legatis, decimis, aliiisque censibus, qui vi alicuius legis, vel pacti debentur Ecclesiæ. Hæc enim omnia, etiam a peccatoribus, exigit Ecclesiæ. Ut autem oblatio sit Deo accepta, duo sunt necessaria. Primum est, ut victima que offertur, sit honesta, sit propria offerentis, non aliena; ut sit iusta acquista, non uluris, non fraudibus, vel alia via illicita; ut non sit alteri debita, aut titulo iniuste, ut si ferent oblationes Deo, & interim creditores defraudarentur debitorum solvitione, vel titulo pietatis, ut si filius, omnia sustentatione patris, aut pater, neglectis filiorum necessariis alimentis, Ecclesiæ, & Deo victimas offerent. Hæc oblationes, non gratas, sed peras Deus habet. Secundum requiritur recta intentio, animique integritas offerentis.

Q

VIII.

XIII. Nulla est præscripta poena aduersus eos qui liberas oblationes omittunt. Moltae vero sunt poenae quibus obnoxii sunt, qui oblationes necessarias, nempe decimas, legata, defunctorumque suffragia vel omittunt, vel elargiri Ecclesiae differunt. Nam in caput *Qui oblationes defunctorum aut negant Ecclesis, aut difficulter reddunt, tamquam egeni necatores, excommunicantur.* Eadem habentur in Conciliis Aquilgranensi, Agathensi, & aliis. Concilium vero Tridentinum *sess. xxi. de reform. cap. xi.* excommunicationis poenam vibrat in eos omnes qui bona, census, iura, siue feudalia, siue em-

phiteutica, fructus, & quacunque emolumenta quae ad Ecclesiam pertinent, in propriis uisus conuerterint; aut quavis arte, seu quocumque colore, usurpare, vel impedire, ne solvantur ministris Ecclesiae, praesumpserint, vel tentauerint. Qui admittunt ad oblationes, quae inter Missarum solemniam fiunt in altari, & excommunicatos a Papa, incurrunt excommunicationem maiorem; si tamen excommunicati fuerint denunciati. Interdicuntur vero ab Ecclesiae ingressu illi qui uisuales oblationes recipiunt ab excommunicatis excommunicatione maiori, vel interdictis non toleratis *ex cap. Episcop. de privileg. in 6.* Et hoc paucis dixisse sufficiat de decimis, primitiis, & oblationibus.

LIBER QUARTUS DE QVINQUE ECCLESIAE PRÆCEPTIS.

DE QUARTO, ET QUINTO PRÆCEPTO,

nimirum de sacramentali peccatorum confessione, & communione
quotannis faciendâ.

DISSERTATIO PRIMA

DE PRÆCEPTO ANNUÆ CONFSSIONIS.

IN tractatu de poenitentiae sacramento, solo calamo, prout rei magnitudo postulat, confessionis sacramentalis argumentum versabimur. Ibi illiusa Christo institutionem evindeamus, haereticorum errores proligabimus; atque tanti sacramenti notiones, & plura quae præcedere illud debent, & plura quae illud debent consequi, per dignitate explicari sumus. In presentia itaque de his dumtaxat quae præceptum ecclesiasticum, quotannis peragendi sacramentum confessionem, spectant, sermo nobis erit.

CAPUT I.

Propositiones damnatae, & laxae recensentur.

Quoniam alibi, nempe in libro de sacramento poenitentiae, & haereticorum errores, & laxas opiniones descripturissimus; ideo nunc recedimus a nostra consuetâ methodo præmittendi hic omnia culque tractatui. Verum, ne omnino uis ardeam derelinquamus, duas tantum hac de

re propositiones ab Ecclesia damnatas circa confessionis præceptum, unamque & alteram propositionem, quae laxitatem sapere videtur, ob oculos ponere duximus consentaneum.

Propositiones damnatae ab Alexandro VII.

1. *Qui facit confessionem voluntarie nullam, satisfacit præcepto Ecclesiae.* Haec in ordine ex damnatis est 14.

2. *Qui habuit copulam cum soluta, satisfacit*

cit confessionis præcepto; dicens, Commisit cum soluta graue peccatum contra castitatem, non explicando copulam. Haec in ordine est 25.

Propositiones laxae.

Prima asserit, senes octogenarios non tenendi ad præceptum confessionis.

1. Verumtamen contrarium non solum probabile, sed certius mihi videtur. Ideoque tenendum profiteor, senectutem illam, ut pote octogenariam, quae fere semper homines ita simplices, & rationis reddit expertes, ut nihil a pueris differre videantur, ueluti hoc eodem anno pluribus ostendit, ab omnibus, & quibuscunque tam ecclesiasticis, quam diuinis legibus eiusmodi ætatis dære; & ratio est, quoniam eiusmodi ætatis senes, infantes pueri sunt. In Hippocrates ut refert Alphonsus a Ruizibus in medicina medic. *insipient. Luminar. 11. fol. 65.* Ludovicus Vives *Libr. II. de Anima*, & alii a nobis relati *quest. proxime antecedenti*: quibus addenda sunt quae in eadem rem adducit Velafcus de privilegiis *miserabil. perfonar. quest. xviii. numer. 11.* Ergo, cum pueri ante septennium his legibus sint soluti, ueluti supra *ann. 7.* comprobauimus, etiam octogenarii liberi erunt. Cuius simile est quod scripsit Oligentis in *sum. 3. Quando confitendum, in principio*; & post eum Stephanus Casata in *repet. cap. Ad li. uina 8. 5. numer. 107.* Palac. Rubens in *cap. Omnis utriusque sexus, verbo, Postquam ad annos discretionis de poenit. & remission. scilicet ita senes, qui iam discretionem carent, ut sepe numero octogenarii esse solent, nec præcepto annuae confessionis, aut susceptionis Eucharistiae in Pascha teneri, eo nimirum, quod supra diximus, quia in eis eadem capacitatis deficientia, ac in pueris, militat. Igitur quemadmodum illi a quocumque præcepto ecclesiastico hac ratione reperuntur immunes, sic & illi esse debebunt. D. Didacus de Narbona in suo libro *de statu hominis &c. anno 80. quest. xv. numer. 2. pag. 682.**

2. Si quis solum haberet peccata cordis, videtur quod possit differre confessionem usque ad mortis periculum; cum de illis Papa nihil habeat iudicare; tamen, quia semel in anno est præceptum communicare, quod digne fieri non potest sine confessione etiam de peccato interiori; tenetur talis infra annum confiteri. Item, quia confessio non potest diuidi, si cum peccato interiori habet exterior, de quo

potest Ecclesia præcipere, tenetur indire, & cum illo de interiori confiteri. Margarita Confessorum *verb. Confess. folio mlii 44.* Plures alias recensere non minoris laxitatis propositiones ad tractatum de poenitentia remittimus.

CAPUT II.

Ecclesia præceptum edidit, quod per se obligat omnes fideles ad sacramentum confessionis singulis annis faciendam. Nominatim quæstionem hac de re enucleantur.

Quoniam in tractatu de sacramento poenitentiae ea omnia quae ad traditionem, & historiam confessionis sacramentalis pertinent, exhibiti sumus; ideo nunc plura, quae diuersis temporibus Ecclesia edidit, decreta pro confessione a fidelibus frequentanda, misa facimus. Olim enim ter in anno ad confessionem adstringebantur fideles. Porro summus Pontifex Innocentius III. in Concilio generali Lateranensi IV. anno 1215, celebrato hunc edidit canonem. *Omnis utriusque sexus fidelis postquam ad annos discretionis peruenierit, omnia sua peccata confessatur fideliter, scilicet semel in anno, proprio Sacerdoti, & inueniens sibi poenitentiam iudicat pro viribus adimplet, suscipiens reuerentem ad minus in Pascha Eucharistiae sacramentum: nisi forte de consilio proprii Sacerdotis ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinentium: alioquin & uiuens ab ingressu Ecclesiae arceatur, & moriens christiana careat sepultura.* Hoc Concilii Lateranensis statutum confirmauit Tridentina Synodus *sess. xiv. can. viii.* his uerbis. *Si quis dixerit, confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, esse impossibilem, & traditionem humanam a piis abolendam, aut ad eam non teneri omnes, & singulos ueriusque sexus Christianifideles, iuxta magis Concilii Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendam esse Christianifidelibus, ut non constituantur tempore Quadragesimae, anathema sit.*

II. Durandus in *IV. Sent. dist. xviii. quest. xiv.* in controuersiam vocat, non constitutum Concilii Lateranensis consilium fidei, & salubris adhortatio, vel præceptum. In id potius pendere videtur, quod consilium fidei non præceptum. Nil tamen decretorie statuit; sed dubitant, & iudicose loquuntur. Negare non audeat, Ecclesiam potestatem habere obligandi fideles ad sacramentum frequen-